УДК 661.65
JEL: L74; L79; O18

ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА ПІДПРИЄМСТВ ЦИВІЛЬНОГО БУДІВНИЦТВА В УКРАЇНІ

©2021 КОЛМАКОВА О. М., ЯНЧЕНКО Н. В.

УДК 661.65
JEL: L74; L79; O18

Колмакова О. М., Янченко Н. В. Економічна безпека підприємств цивільного будівництва в Україні

Метою статті є формування експрес-оцінки рівня економічної безпеки для будівельного підприємства (в основу якої, на відміну від інших, покладена оцінка рівня ефективності управління підрядниками та субпідрядниками) та вибір спеціального пакета заходів для підвищення рівня економічної безпеки. У статті проаналізовано сучасний стан галузі цивільного будівництва Україні, ринкові особливості даного сектора економіки. Відмічено спад у галузі будівництва протягом 2020–2021 рр., особливо у першому півріччі 2021 р. Також протягом 2020–2021 рр. спостерігається уповільнення трудової міграції, деякі ланцюги постачання будівельних матеріалів переривaються, відповідно виникає потреба відновлення економічної діяльності. Також теоретичні дослідження авторів дозволили виділити основні аспекти формування економічної безпеки підприємства через аналіз відповідного ринку та динаміки галузі цивільного будівництва. Обґрунтовано актуальність створення експрес-оцінки рівня економічної безпеки будівельного підприємства. Запропоновано експрес-оцінку проводити на основі визначення рівня ефективності управління підрядниками та субпідрядниками – наскільки вони дотримуються традиційної політики формування вартості та доходів. Методика оцінки включає чотири етапи: анкетування (що містить 20 питань за чотирма напрямками оцінки); обробка даних анкетування (використовується метод Делфі); формування оцінної шкали для визначення рівня економічної безпеки будівельного підприємства; обрання пакета заходів для покращення економічної безпеки підприємств галузі цивільного будівництва. Пакети заходів для покращення економічної безпеки підприємств галузі цивільного будівництва розробляються для формального та неформального секторів. Автори вважають, що доцільно адаптувати пропоновані пакети заходів під особливості кожного окремого підприємства, використовуючи індивідуальний підхід. Пропонована експрес-оцінка дозволить в короткі строки проводити моніторинг стану будівельного підприємства та виявляти латентні кризові явища.
Ключові слова: *економічна безпека, ефективність управління підрядниками та субпідрядниками, цивільне будівництво, експрес-оцінка.*
DOI: *https://doi.org/10.32983/2222-4459-2021-7-161-168*
Рис.: *4.* ***Табл.:*** *3.* ***Формул:*** *2.* ***Бібл.:*** *8.*

Колмакова Олена Миколаївна *– кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри економіки та бізнесу, Харківський національний університет будівництва та архітектури (вул. Сумська, 40, Харків, 61002, Україна)*
E-mail: *elenkolmakova78@gmail.com*
ORCID: *https://orcid.org/0000-0003-0908-5445*
Researcher ID: *https://publons.com/researcher/1361066/olena-kolmakova/*

Янченко Наталія Вікторівна *– кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри економіки та бізнесу, Харківський національний університет будівництва та архітектури (вул. Сумська, 40, Харків, 61002, Україна)*
E-mail: *yanchenko300076@gmail.com*
ORCID: *https://orcid.org/0000-0001-8447-5123*
Researcher ID: *https://publons.com/researcher/1975875/yanchenko-n-v-nataliya/*

UDC 661.65
JEL: L74; L79; O18

Kolmakova O. M., Yanchenko N. V. Economic Security of Civil Construction Enterprises in Ukraine

The article is aimed at forming an express assessment of the level of economic security for a construction enterprise (which, unlike others, is based on an assessment of the level of efficiency of management of contractors and subcontractors) and the choice of a special package of measures to increase the level of economic security. The article analyzes the current state of the civil construction industry in Ukraine, market characteristics of this sector of the economy. There was a decline in the construction sector during 2020–2021, especially in the first half of 2021. Further, there is a slowdown in labor migration, some supply chains of building materials are interrupted; respectively, there is a need to resume economic activity. Also, theoretical studies of the authors allowed to highlight the main aspects of the formation of economic security of enterprise through the analysis of the relevant market and the dynamics of the civil construction industry. The relevance of creating an express assessment of the level of economic security of a construction enterprise is substantiated. An express assessment is proposed to be carried out on the basis of determining the level of efficiency of management of contractors and subcontractors – to what extent they adhere to the traditional policy of value and income formation. The assessment methodology includes four stages: questionnaire (containing 20 questions in four directions of evaluation); processing of questionnaire data (Delphi method is used); formation of an evaluation scale to determine the level of economic security of a construction enterprise; selection of a package of measures to improve the economic security of civil construction enterprises. The packages of measures to improve the economic security of civil construction enterprises are being developed for both the formal and the informal sectors. The authors believe that it is advisable to adapt the proposed package of measures to the characteristics of each individual enterprise using an individual approach. The proposed express assessment will allow monitoring the condition of the construction enterprise in a short time and identify latent crisis phenomena.
Keywords: *economic security, efficiency of management of contractors and subcontractors, civil construction, express assessment.*
Fig.: *4.* ***Tabl.:*** *3.* ***Formulae:*** *2.* ***Bibl.:*** *8.*

Kolmakova Olena M. *– PhD (Economics), Associate Professor, Associate Professor, Department of Economics and Business, Kharkiv National University of Civil Engineering and Architecture (40 Sumska Str., Kharkiv, 61002, Ukraine)*
E-mail: *elenkolmakova78@gmail.com*
ORCID: *https://orcid.org/0000-0003-0908-5445*
Researcher ID: *https://publons.com/researcher/1361066/olena-kolmakova/*

Yanchenko Nataliya V. *– PhD (Economics), Associate Professor, Associate Professor, Department of Economics and Business, Kharkiv National University of Civil Engineering and Architecture (40 Sumska Str., Kharkiv, 61002, Ukraine)*
E-mail: *yanchenko300076@gmail.com*
ORCID: *https://orcid.org/0000-0001-8447-5123*
Researcher ID: *https://publons.com/researcher/1975875/yanchenko-n-v-nataliya/*

Економічний вплив COVID-19 буде відчуватися в екосистемі ще досить довго, високий рівень економічної невизначеності панує в усьому світі. Довгострокові блокування, навіть якщо вони періодичні, або інші важкі обмеження, що тривають, кинули світову економіку в суворий і тривалий спад – економічна активність рівня 2019 р. повернеться лише у 2024 р. або навіть пізніше. Економічна безпека підприємств цивільного будівництва значно чутливіша, ніж загальна економіка, і це може вплинути на громадськість. Коли призупиняється господарська діяльність комерційних підприємств, зменшується потреба в нових комерційних або промислових структурах, невизначеність гальмує інвестиції та дохід, а відповідно, знижується довіра споживачів до житлового будівництва, у результаті знижується економічна безпека цих підприємств.

Проаналізувавши останні дослідження та публікації, було виявлено, що основним ресурсом цивільного будівництва є людські ресурси. Дослідження та висновки щодо цього наведені в роботах Халіної В., Устіловської А. [1], Колмакової О. [2], Попової Є., Плічко І. [3], Смачило В. [3; 4], Наливайка Т., Різника П. [4] та інших.

Механізмами формування витрат у будівництві розглянуто в роботах Вороніна А. [5], Керанчук Т. [6] та інших.

Аналізуючи дослідження провідних науковців, можна зробити висновок, що більшість з них зводить оцінку економічної безпеки будівельного підприємства або до фінансового аналізу, або до аналізу його фінансово-економічного стану.

Невирішеною частиною загальної проблеми залишається *специфіка підприємств галузі цивільного будівництва*. Робота будівельних підприємств досить високою мірою залежить від субпідряду (незважаючи на те, виступає підприємство підрядником чи субпідрядником). Саме тому автори пропонують при оцінці рівня економічної безпеки будівельних підприємств зосередити увагу на ефективності управління підрядниками та субпідрядниками.

Метою статті є формування експрес-оцінки рівня економічної безпеки для будівельного підприємства (в основу якої, на відміну від інших, покладена оцінка рівня ефективності управління підрядниками та субпідрядниками) та вибору спеціального пакета заходів для підвищення рівня економічної безпеки.

Розрахунок вартості цивільного будівництва завжди був у центрі уваги суспільства. Традиційні моделі не точно розраховують матеріальні витрати, що призводить до перевищення вартості житла. Раніше надмірність конструкцій з'являлися в технічному кресленні через відхилення від розрахунку. Це не тільки збільшувало навантаження на будівельників, але і спричиняло економічні втрати. Технологія обчислювального моделювання може допомогти людям вибрати більш розумні та стандартизовані інженерні креслення, зменшити навантаження на людей, прискорити будівництво проєкту, щоб зменшити зайві економічні втрати. У даний час інноваційні технології моделювання дозволяють точно розрахувати вартість різних матеріалів у цивільних інженерних проєктах. Таким чином, вартість конструкційного проєктування може бути добре контрольована.

Слід зауважити, що потреба в новій будівельній діяльності також дуже чутлива до зростання ВВП у довгострокових моделях. Спад протягом 2020–2021 рр. може суттєво зменшити частку будівництва у ВВП, навіть якщо ця криза не є кризою нерухомості (як глобальна фінансова рецесії 2008–2009 рр.).

Статистичний аналіз розвитку будівельної галузі показує, що у 2020 р. спостерігалося незначне зростання, а в першому півріччі – значний спад (*рис. 1*). Саме тому посилення економічної безпеки підприємств галузі будівництва потребує значної уваги.

Відповідно стає необхідною розробка пакетів стимулів економічної безпеки будівельного підприємства – для підтримки V-подібної форми оздоровлення. При розробці таких пакетів слід ураховувати інвестиційні програми та вплив COVID-19.

Посилення економічної безпеки підприємств будівельної галузі ускладнюється тим, що протягом 2020–2021 рр. уповільнюється трудова міграція, будівельники не завжди можуть перетинати кордони та працювати на робочих місцях. Крім того, працівникам потрібно діяти відповідно до чітких протоколів (здавати тести, робити щеплення). Деякі ланцюги постачання будівельних матеріалів перериваються. По мірі відновлення економічної діяльності може виявитися, що попит на конструкції змінився назавжди. Поки що рано стверджувати, чи зміни в уподобаннях (такі як купляти в Інтернеті, а не в торгових центрах, працювати віддалено і тим самим зменшувати потребу в офісних приміщеннях, але збільшувати в житлових приміщеннях) будуть затребувані. Для посилення економічної безпеки будівельних підприємств цивільного будівництва дуже важливо стежити за такими тенденціями розвитку вподобань на ринку нерухомості (*рис. 2*).

Будівельна галузь України поділяється на два сектори: організований («формальний») і неорганізований («неформальний»). Формальний сектор базується на інституційній системі, організації та регулюванні. Він складається з фірм, які зареєстровані юридично та виконують організовані будівельні проєкти із залученням кваліфікованих працівників, робітників. Офіційний сектор функціонує за встановленими правилами та нормами, включаючи дотримання національних норм, законів про зайнятість та закупівлі. Крім того, уряд обізнаний про всі заходи сектора та збирає податки з фірм.

Неформальний сектор складається з підрозділів, які займаються будівельною діяльністю з осно-

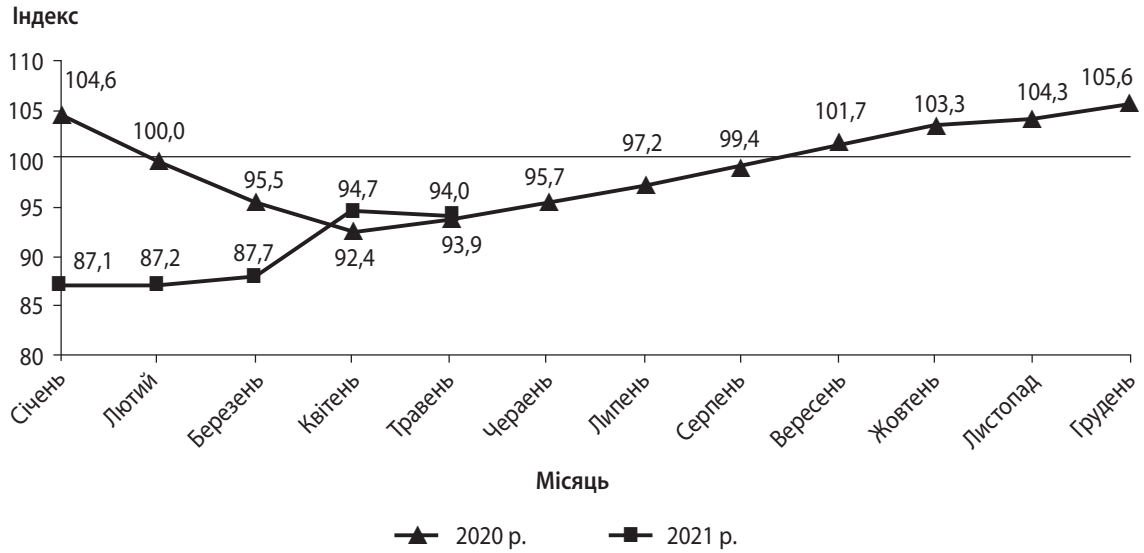

Рис. 1. Індекси будівельної продукції за 2020–2021 рр.

Джерело: складено за [7].

	Характеристика ринку	Динаміка галузі	Вплив на економічну безпеку будівельного підприємства
Вимоги клієнта	Високий, але циклічний попит; різноманітність індивідуальних вимог замовника; циклічний довгостроковий попит; висока частка ремонтних робіт; географічна дисперсія будівництва	Розширення клієнтської бази; поступове зменшення територіальної залежності, натомість, відповідно, збільшення частоти використання субпідрядників	Збільшення кількості учасників будівельного проєкту ускладнює систему управління даним проєктом, збільшує ризики будівельної діяльності, а відповідно, зменшує рівень економічної безпеки підприємства
Основні характеристики будівельного підприємства	Складний характер будівництва та логістики; висока частка ручної роботи; нестача кваліфікованих робітників; низький рівень вкладень для входу на ринок; значний вплив на навколишнє середовище тощо	Формування екосистем як вертикально, так і горизонтально (підряд і субпідряд). Спільне планування та інвестування діяльності будівельного підприємства	Упровадження інновацій та цифрової продукції; використання інноваційних технологій 3D-моделювання
Правила ринку та нормативні акти	Державне та місцеве регулювання; складний механізм формування вартості будівництва за державними будівельними нормами; схильність галузі до неформальності та корупції; переважають пріоритети найнижчих цін	Широке тимчасове використання підрядників та субпідрядників, що ускладнює побудову гармонічних відносин із клієнтами	Використання систем і моделей оптимізації діяльності будівельного підприємства у сфері розрахунків вартості будівельної продукції

Рис. 2. Основні аспекти формування економічної безпеки підприємства через аналіз характеристики відповідного ринку та динаміки галузі цивільного будівництва

Джерело: складено за [1–6].

вною метою забезпечення зайнятості та доходів залучених осіб. Цей сектор зазвичай працює дрібномасштабно, з низьким рівнем організації та незначним капіталом. Трудові відносини там, де вони існують, базуються здебільшого на випадковій зайнятості, а не на договірних угодах з офіційними гарантіями. Неформальний сектор здебільшого складається з малих будівельних підприємств і клієнтів, які прагнуть здійснити будівництва приватних житлових будинків для своїх сімей [3; 4].

Взаємозв'язок формального та неформального секторів реалізується через процес субпідряду. Саме тому в основу пропонованої експрес-оцінки покладено виявлення рівня ефективності управління підрядниками та субпідрядниками, а також те, наскільки підрядники та субпідрядники дотримуються традиційної політики формування вартості та доходів.

На *першому етапі* експрес-оцінки була розроблена анкета з 20 питань. Дані збиралися електронною поштою. Контактними особами були топменеджери або директори будівельних підприємств (специфіка – цивільне будівництво). Вибірка дослідження включала переважно компанії, що зареєстровані в Харківській області.

Частина 1. Запитання 1–7 охоплюють загальні характеристики компаній-респондентів, наприклад кількість технічного персоналу; загальна плинність; вид робіт (будівництво, монтажні чи ремонтні роботи); тип контракту (відкриті пропозиції, запрошення на торги чи за договором); роль компанії у виконаних контрактах (головний підрядник, партнер спільного підприємства, субпідрядник або інша роль); відсоток клієнтів приватного сектора в загальній кількості клієнтів і наявність якості; система впевненості.

Частина 2. Питання 8 мало на меті виявити, чи виконує підрядник-відповідач проєкти на міжнародних ринках.

Частина 3. Запитання 9–13 з'ясовували ставлення будівельних компаній до посилення рівня економічної безпеки. Ці питання стосуються організації та стиля управління, особливості структури, зміни кількості персоналу за аналізований період, наявності антикризового менеджера та розміру витрат на заходи щодо підвищення рівня економічної безпеки у відсотках від річних витрат на будівництво, а також визначаються особи, відповідальні за економічну безпеку та стратегічний розвиток компанії. Крім того, з'ясовується, чи вся організація залучається до підтримання високого рівня економічної безпеки.

Частина 4. Питання 14–20 були запропоновані для визначення: функцій управління будівельних компаній, таких як маркетингові дослідження та аналітична діяльність, що проводиться компанією; наявності мети входження в ринок; існування плану роботи з субпідрядниками; часового діапазону для будівельних планів; питомої ваги субпідряду в загальному робочому часі за окремими проектами; каналів для пошуку субпідприємців, що використовуються компанією; форми контролю та методів управління, які використовує будівельна компанія при роботі з субпідрядниками.

На *другому етапі* пропонованої експрес-оцінки обробляються отримані дані. Для їх обробки та переведення балів у ранги було обрано експертний метод з використанням коефіцієнта конкордації (*табл. 1*).

Якщо розрахункове значення більше, ніж табличне, то коефіцієнт конкордації – величина не випадкова, а тому отримані результати мають сенс і можуть використовуватися в подальших дослідженнях.

На *третьому етапі* експрес-оцінки за допомогою формули Стерджесса була розроблена оцінна шкала для рівнів оцінки.

$$n = 1 + \lfloor 3{,}322 LgN \rfloor, \quad (1)$$

де n – кількість груп вибірки; N – кількість вибірки,

$$h = \frac{x_{\max} - x_{\min}}{n}, \quad (2)$$

де $x_{\max}$, $x_{\min}$ – відповідно максимальне та мінімальне значення вибірки.

На *четвертому етапі* на основі отриманих результатів експертної оцінки та з використанням розробки оцінної шкали формується карта оцінки економічної безпеки будівельного підприємства (*рис. 3*).

Залежно від отриманої класифікації необхідно застосувати відповідний пакет заходів захисту та модифікувати систему управління інформацією (доступ, розповсюдження, відтворення, архівування, знищення тощо). Найважливіша інформація завжди має підлягати посиленому захисту.

Практична апробація методики була здійснена за допомогою експрес-оцінки 8-ми будівельних підприємств. Відповідно отримані за експертною оцінкою ранги та середні ймовірності прояву кризи наведено в *табл. 2.*

За даними табл. 2 розмістимо досліджувані підприємства за секторами економічної безпеки (*рис. 4*).

Завершальним етапом експрес-оцінки, на думку авторів, обов'язково має бути визначення пакета антикризових заходів, що сприяють покращенню економічної безпеки аналізованого підприємства (*табл. 3*).

Пакети заходів для покращення економічної безпеки підприємств галузі цивільного будівництва розробляються для формального та неформального секторів окремо з урахуванням особливостей кожного сектора. Крім того, доцільно адаптувати їх під особливості кожного окремого підприємства, використовуючи індивідуальний підхід.

ВИСНОВКИ

Пропонована експрес-оцінка дозволяє проводити моніторинг стану будівельного підприємства

Таблиця 1

Процедура перетворення матриці балів у матрицю рангів за кожною оцінкою (питанням)

Показник	Формула	Умовні позначення
Середня величина балу	$M_j \frac{\sum_{m_i}^{m} c_{ij}}{m_j}$	i – номер опитуваного; m – кількість опитуваних, що взяли участь в експертній оцінці; j – номер досліджуваного фактора (чинника), що впливає на трудову поведінку персоналу; n – кількість цих чинників; C_{ij} – оцінка в балах, надана i-м експертом j-му фактору; R_{ij} – ранг, отриманий j-м фактором від i-го опитаного
Середня величина рангу	$S_{ij} = \frac{\sum_{i=1}^{m} R_{ij}}{m}$	
Частота максимально можливих оцінок	$K_{100\,j} = \frac{m_{100\,j}}{m_j}$	
Коефіцієнт активності опитуваних	$Kae_j = \frac{m_j}{m}$	
Розмах оцінок у балах	$L_j = C_{\max\,j} - C_{\min\,j}$	L_j – розмах оцінок у балах, поставлених j-му фактору; C_{maxj}, $C_{min}j$ – відповідно максимальна та мінімальна оцінки, поставлені опитуваним j-му фактору
Стандартизована матриця експертних оцінок за допомогою середньої ваги кожного фактора	$W_j = \frac{\sum_{i=1}^{m} w_{ij}}{\sum_{j=1}^{n}\sum_{i=1}^{m} w_{ij}}$, $W_i = \frac{c_{ij}}{\sum_{j=1}^{n} c_{ij}}$	
Коефіцієнт конкордації є мірою узгодженості думок експертів	$W = \frac{S}{\frac{1}{12}\cdot m^2(n^3-n) - m\sum T_i}$, $T_i = \frac{1}{12}\sum(t_i^3 - t_i)$	L_i – число зв'язків (видів повторюваних елементів) в оцінках i-го експерта; t_l – кількість елементів в l-й зв'язці для i-го експерта (кількість повторюваних елементів). Якщо немає пов'язаних рангів, то T_i дорівнює нулю
Розрахункове значення критерію Пірсона	$\chi^2 = \frac{S}{\frac{1}{2}\cdot mn(n+1) + \frac{1}{n-1}\cdot\sum T_i}$	Якщо розрахункове значення більше, ніж табличне, то оцінки експертів є узгодженими, а якщо розрахункове значення менше, ніж табличне, то необхідно збільшити кількість експертів

Джерело: складено за [8].

в аспекті його економічної безпеки, виявляти наявність латентних кризових явищ. Логічним продовженням пропонованої експрес-оцінки економічної безпеки будівельного підприємства з урахуванням аспектів взаємодії й ефективності управління підрядниками та субпідрядниками є розробка детальних пакетів заходів щодо покращення економічної безпеки підприємств галузі цивільного будівництва. ■

ЛІТЕРАТУРА

1. Халіна В. Ю., Устіловська А. С. Створення ефективної системи управління персоналом на традиційно прийнятих моделей // Менеджмент та маркетинг у складі сучасної економіки, науки, освіти, практики : матеріали IX міжнародної науково-практичної дистанційної конференції (м. Харків, 18 березня 2021 р.) Харків, 2021. С. 467–477.
2. Колмакова О. М. Оцінка та прогнозування розвитку людських ресурсів. *Технологический аудит и резервы производства*. 2013. № 5/3. С. 50–52. URL: https://media.neliti.com/media/publications/310782-evaluation-and-prediction-of-human-resou-eae8d87c.pdf
3. Смачило В. В., Попова Є. І., Плічко І. О. Особливості персоналу суб'єктів соціального підприємництва. *Приазовський економічний вісник*. 2021. № 1. С. 109–115. DOI: https://doi.org/10.32840/2522-4263/2021-1-18
4. Смачило В. В., Наливайко Т. Л., Різник П. А. Адаптація персоналу підприємницьких структур: сутність та складові. *Збірник наукових праць Національного*

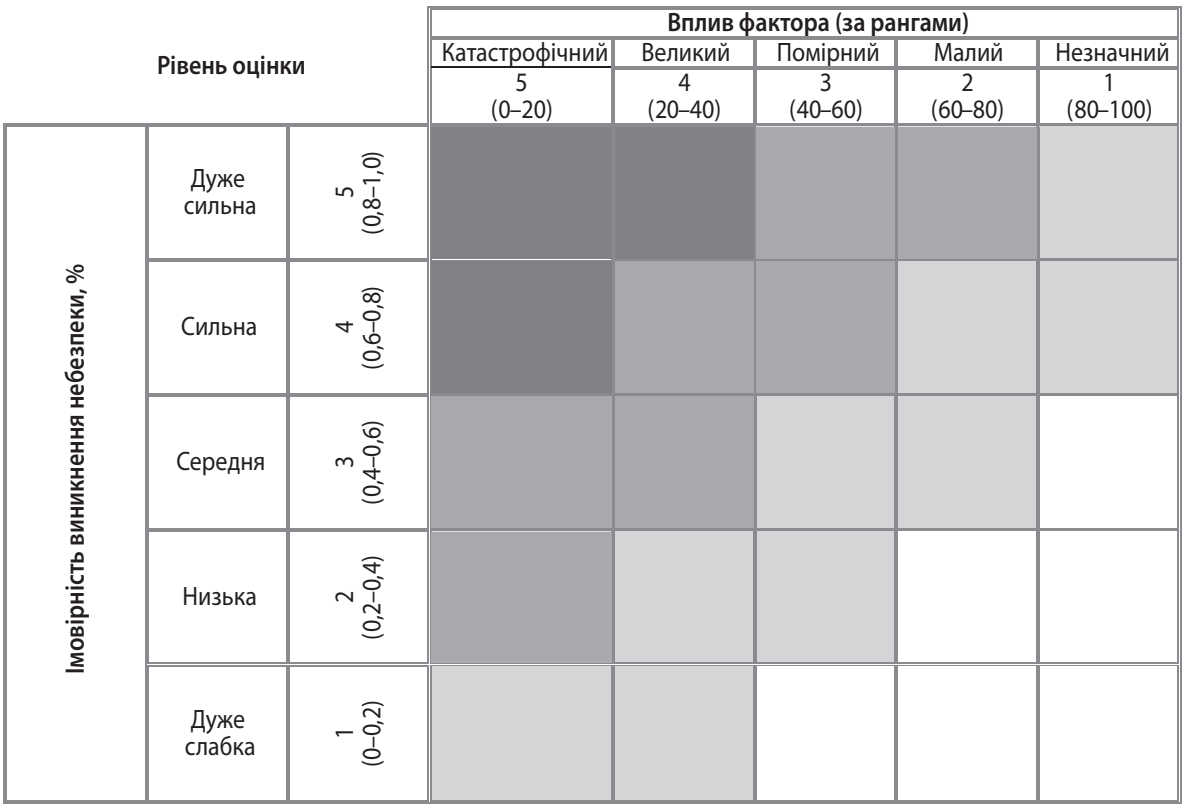

Умовні позначення:

– необхідність негайно впроваджувати антикризові заходи щодо відновлення економічної безпеки та стримувати зростання її рівня;

– необхідність поглибленого аналізу стану економічної безпеки будівельного підприємства та розробки заходів щодо її зміцнення;

– необхідність ситуативного вирішення проблем щодо економічної безпеки;

– високий рівень економічної безпеки будівельного підприємства.

Рис. 3. Карта оцінки економічної безпеки підприємства галузі цивільного будівництва

Таблиця 2

Результати експертної оцінки будівельних підприємств Харківської області щодо рівня економічної безпеки

Рівень оцінки	ПАТ «Трест Житло-буд-1»	ТДВ «Житлобуд-2»	ПАТ «Південспецато-менергомонтаж»	ПАТ «Куряжський домобудівельний комплекс»	КП «Харківжитлобуд»	КП «Харківспецбуд»	ТОВ «Спецбудмон-таж-Україна»	КП «Харківське ремонтно-будівель-не підприємство»
Частина 1	18	20	22	12	14	16	18	20
Частина 2	10	16	17	18	19	20	21	14
Частина 3	15	17	19	14	16	18	20	18
Частина 4	28	18	8	10	18	17	7	7
Усього	71	71	66	54	67	71	66	59
Середній рівень імовірності	0,43	0,62	0,82	0,60	0,39	0,55	0,71	0,74

Рівень оцінки			Вплив фактора (за рангами)				
			Катастрофічний	Великий	Помірний	Малий	Незначний
			5 (0–20)	4 (20–40)	3 (40–60)	2 (60–80)	1 (80–100)
Імовірність виникнення небезпеки, %	Дуже сильна	5 (0,8–1,0)				ПАТ «Південспецатоменергомонтаж»	
	Сильна	4 (0,6–0,8)			ПАТ «Куряжський домобудівельний комплекс», КП «Харківське ремонтно-будівельне підприємство»	ТДВ «Житлобуд-2»; ТОВ «Спецбудмонтаж-Україна»	
	Середня	3 (0,4–0,6)				ПАТ «Трест Житлобуд -1»; КП «Харківспецбуд»	
	Низька	2 (0,2–0,4)				КП «Харківжитлобуд»	
	Дуже слабка	1 (0–0,2)					

Рис. 4. Карта оцінки економічної безпеки підприємства галузі цивільного будівництва Харківської області

Таблиця 3

Пакети заходів для покращення економічної безпеки підприємств галузі цивільного будівництва

№ з/п	Пакет	Сутність пакета	Будівельні підприємства
1		Серйозні структурні зміни в системі управління персоналом і субпідрядниками	–
2		Стає зрозумілим, що експрес-оцінки в даному випадку недостатньо Проведення детального та ретельного аналізу. Виявлення існуючих проблем і розробка заходів щодо їх вирішення	ПАТ «Південспецатоменергомонтаж»; ПАТ «Куряжський домобудівельний комплекс»; КП «Харківське ремонтно-будівельне підприємство»
3		Пакет профілактичних заходів щодо зміцнення економічної безпеки підприємства	ПАТ «Трест Житлобуд -1»; КП «Харківспецбуд»; ТДВ «Житлобуд-2»; ТОВ «Спецбудмонтаж-Україна»
4		Проведення постійної експрес-оцінки для попередження латентної кризи	КП «Харківжитлобуд»

університету кораблебудування імені адмірала Макарова. 2019. № 1. С. 221–228. DOI: https://doi.org/10.15589/znp2019.1(475).31

5. Воронін А. В. Системний підхід до управління вартістю підприємства. *Економіка і організація управління*. 2016. № 3. С. 148–155.
6. Керанчук Т. Л. Концепція вартісно-орієнтованого управління підприємством та можливості її адаптації в Україні. *Фінанси України*. 2011. № 7. С. 104–113. URL: https://finukr.org.ua/docs/FU_11_07_104_uk.pdf
7. Виробництво будівельної продукції в січні – травні 2021 року : експрес-випуск від 01.07.2021 р. / Державна служба статистики України. URL: http://www.ukrstat.gov.ua/express/expr2021/07/80.pdf
8. Грабовецький Б. Є., Зянько В. В. Ідентифікація змісту та ранжування факторів, що обмежують розвиток венчурного бізнесу, на основі методу експертних оцінок Дельфі. *Вісник Вінницького політехнічного інституту*. 2013. № 4. С. 46–54. URL: https://visnyk.vntu.edu.ua/index.php/visnyk/article/view/1056/1055

REFERENCES

Hrabovetskyi, B. Ye., and Zianko, V. V. "Identyfikatsiia zmistu ta ranzhuvannia faktoriv, shcho obmezhuiut rozvytok

venchurnoho biznesu, na osnovi metodu ekspertnykh otsinok Delfi" [Identification of the Content and Ranking of Factors Limiting the Development of Venture Business, Based on the Method of Expert Evaluation of Delphi]. *Visnyk Vinnytskoho politekhnichnoho instytutu*, no. 4 (2013): 46-54. https://visnyk.vntu.edu.ua/index.php/visnyk/article/view/1056/1055

Keranchuk, T. L. "Kontseptsiia vartisno-oriientovanoho upravlinnia pidpryiemstvom ta mozhlyvosti yii adaptatsii v Ukraini" [The Concept of Cost-oriented Enterprise Management and the Possibility of Its Adaptation in Ukraine]. *Finansy Ukrainy*, no. 7 (2011): 104-113. https://finukr.org.ua/docs/FU_11_07_104_uk.pdf

Khalina, V. Yu., and Ustilovska, A. S. "Stvorennia efektyvnoi systemy upravlinnia personalom na tradytsiino pryiniatykh modelei" [Creating an Effective Personnel Management System Based on Traditionally Accepted Models]. *Menedzhment ta marketynh u skladi suchasnoi ekonomiky, nauky, osvity, praktyky*. Kharkiv, 2021. 467-477.

Kolmakova, O. M. "Otsinka ta prohnozuvannia rozvytku liudskykh resursiv" [Assessment and Forecasting of Human Resources Development]. *Tekhnologicheskiy audit i rezervy proizvodstva*, no. 5/3 (2013): 50-52. https://media.neliti.com/media/publications/310782-evaluation-and-prediction-of-human-resou-eae8d87c.pdf

Smachylo, V. V., Nalyvaiko, T. L., and Riznyk, P. A. "Adaptatsiia personalu pidpryiemnytskykh struktur: sutnist ta skladovi" [Adaptation of Staff of Business Structures: Essence and Components]. *Zbirnyk naukovykh prats Natsionalnoho universytetu korablebuduvannia imeni admirala Makarova*, no. 1 (2019): 221-228. DOI: https://doi.org/10.15589/znp2019.1(475).31

Smachylo, V. V., Popova, Ye. I., and Plichko, I. O. "Osoblyvosti personalu subiektiv sotsialnoho pidpryiemnytstva" [Features Personnel of Social Entrepreneurship]. *Pryazovskyi ekonomichnyi visnyk*, no. 1 (2021): 109-115. DOI: https://doi.org/10.32840/2522-4263/2021-1-18

"Vyrobnytstvo budivelnoi produktsii v sichni - travni 2021 roku : ekspres-vypusk vid 01.07.2021 r." [Production of Construction Products in January – May 2021: Express Issue from 01.07.2021]. Derzhavna sluzhba statystyky Ukrainy. http://www.ukrstat.gov.ua/express/expr2021/07/80.pdf

Voronin, A. V. "Systemnyi pidkhid do upravlinnia vartistiu pidpryiemstva" [System Approach to Value Based Management]. *Ekonomika i orhanizatsiia upravlinnia*, no. 3 (2016): 148-155.